

17. 10. 2022 www.sigic.si

Stran/Termin:

Naslov: Komorno o samoti v Kopru

Naklada:

Avtor:

Površina/Trajanje: 1,00

Rubrika/Oddaja:

Žanr: SPLETNI ČLANEK

Gesla: IZIS FESTIVAL

<https://www.sigic.si/komorno-o-samoti-v-kopru.html>

Spletno mesto uporablja piškotke za potrebe analiz obiskov. V REDU Kaj so to piškotki?

SIGIC

Slovenski glasbenoinformacijski center

Izpostavljenost Novice Odzven Razpisi Projekti DigiVlak Koledar dogodkov MOMUS

Music Slovenia

▶ Odzven Koncerti Plošče Knjige Filmi Pogovori Mnenja Obzorja

Koncerti

15.10.2022

Komorno o samoti v Kopru

Na letošnjem festivalu **IZIS** v Kopru smo si ogledali *monoopero Vicinity of Solitude – Chamber music* skladatelja Tilna Lebarja.

Marina Žlender

Foto: © Zavod Sploh

Komorna pripoved menja fokus pogleda na snov in predstavlja bistvo z besednega na zvočno. Avtonomnost zvokov, ki ne temeljijo na vsečnosti, nas osvobajajo pričakovanega in kaže, da

Festival IZIS se na Obali odvija od leta 2013 in je nastal na pobudo istrskih umetnikov. Posveča se intermedijski umetnosti in se osredotoča na vpliv tehnologije na kulturo, naravo in družbo. Letošnji festival nosi naslov **Cevi** in se odvija v skladišču Libertas v Kopru, v utrdbi Bastion pa smo si ogledali monoopero *Vicinity of Solitude – Chamber music*. Delo je nastalo po libreto južnoafriške pesnice **Ronelde S. Kamfer**, ki se ukvarja z Rašomonovim učinkom. Učinek Rašomona je metoda pripovedovanja zgodb in pisanja v kinematografiji, pri kateri vpleteni posamezniki podajo nasprotujoče si interpretacije ali opise dogodka, kar vodi k različnim perspektivam in pogledom na isti dogodek. Izraz, ki izhaja iz japonskega filma **Rašomon** iz leta 1950, se uporablja za opis pojava nezanesljivosti očividcev. V operi nastopa komorna zasedba s tolkalcem **Diogom Marquesom**, **Belemirjem Baranom** na violini, **Urško Rihtaršič** na harfi, **Kristapsom Vanagsom** na saksofonu in **Seanom Bellom** v vlogi nasprotnika (vokalist). Z elektronično v živo se je ukvarjal **Mauricio Valdés San Emeterio**, avtor glasbe pa je sijajni mladi skladatelj **Tilna Lebar**, ki je v Sloveniji dobro znan, živi pa v Haagu.

sledimo raziskovanju, ki se odvija na odru kot pripoved izven pripovedi, a vendarle v njenem okviru. Tilen Lebar ima to ustvarjalno moč, da nas vedno znova pozitivno preseneti s svojo izvirnostjo in vizijo globoko premišljenega dela, ki hkrati ostaja improvizatorski unicum.

Delo je sestavljeno iz sekcij, znotraj katerih lahko izvajalci prosto improvizirajo, pripovedovalec pa menja pripoved in glasovno artikulacijo besedila, ki je delno v angleščini, delno v afrikaansu. Delo uvede tolkalec, ki z lokom drgne po nekakšnem gongu, vokalist pa simbolično spiže iz skodelic Lete in Mnemosine in začne s pripovedjo. Priključijo se mu harfistka, ki drgne po strunah, violinistka, ki drsi z lokom po struni, in saksofonist, ki pritajeno improvizira na saksofonu. Zvok pripovedovalca je manipuliran preko vtičnikov in dobi občasno kovinski prizvok ali druge podtone. Nastopajoči imajo na telesih pritrjene senzorje, tako da zvočno dogajanje zajema tudi nehotene in spontane odzive glasbenikov, kar omogoča večplastnost vsebine. Igra z besedilom je po eni strani razbijanje razumljivosti z menjavo jezikov, po drugi strani pa se pripoved prekinja z artikulacijo posameznih glasov ali zlogov ali s petimi deli, v katerih vsebina izgubi semantično vrednost. Sam potek razumemo kot menjavanje pripovedi ob improvizirani spremljavi ter skupno improvizacijo na podlagi besedila. Deluje kot prehajanje med sanjskimi zvočnimi vizijami in trezno pripovedjo, ki daje iluzijo objektivnosti. Zvočno izvajanje na instrumentih se vseskozi zadržuje na ravni raziskovanja in eksperimentiranja in nikoli ne poseže v melodično. Zvoki so cvileči, škripajoči, večših na meji hrupa, spet drugič bolj pritajeni, kot bi se vsak od izvajalcev posvečal izključno svoji igri, dejansko pa izvajalci vseskozi ostajajo podpora pripovedi, ki jo animirajo in dajejo vsebini svojstven značaj. Delo nas vedno znova meče iz ustaljenosti objektivne pripovedi, ki ji ni mogoče v celoti slediti že zaradi jezika in improviziranih vokalnih vložkov, v katerih vokalist raziskuje zven in tone posameznih glasov in zmogljivost svojih glasovnih sposobnosti. Varnost realnega tako vedno znova počti kot mehurček in se umakne zvočnemu, glasbi. Na neki način se zdi, kot da dogajanje spremljamo po vzoru misli **Iannisa Xenakisa**: vedno biti znotraj in zunaj dogajanja; vsebino razumeti kot zvočni fenomen, kot okvir za odprto polje improviziranja, v katerem glas služi zdaj za postavljanje tega okvira, spet drugič postane instrument in se združi z ostalimi. Improvizirani zvočni nabor ostaja v domeni drgnjenja po strunah, stroporu, čineli ..., na izvajanju na saksofon in seveda na telesnih odzivih, ki se neopazno stapljajo z ostalimi zvoki.

Avtor ponudi pestro paletu zvočnih dražljajev, ki postanejo podstat fragmentarno predstavljene zgodbe in ji dajejo specifičen značaj. Komorna pripoved menja fokus pogleda na snov in prestavlja bistvo z besednega na zvočno. Avtonomnost zvokov, ki ne temeljijo na vsečnosti, nas osvobajajo pričakovanega in kaže, da sledimo raziskovanju, ki se odvija na odru kot pripoved izven pripovedi, a vendarle v njenem okviru. Tilen Lebar ima to ustvarjalno moč, da nas vedno znova pozitivno preseneti s svojo izvirnostjo in vizijo globoko premišljenega dela, ki hkrati ostaja improvizatorski unicum.

- Belemir Baran
- Diogo Marques
- eksperimentalna glasba
- elektroakustična glasba
- IZIS klasična glasba
- Mauricio Valdés San Emeterio
- opereta
- Ronelda S. Kamfer
- Sean Bell
- sodobna klasična glasba
- Tilen Lebar
- Urška Rihtaršič
- Zavod Sploh

Odzven

Plošče
Petnajst
minut

Koncerti
Melanholija
in agonija ob

Koncerti
Pisani
dunajski

Koncerti
Komorni
zbor Orfej je

Plošče
Konec
nekega

Plošče
Večerna
sanjarjenja